

# ПРИКАЗИ КЊИГА И ЧАСОПИСА

Пешадиски пуковник **МИЛИСАВ ПЕРИШИЋ**

*Мао Це Тунг:*

## ИЗАБРАНА ДЕЛА

Већ и само име аутора довољно је да побуди велико интересовање свих наших људи за кинески шестомилионски народ и његову дуготрајну борбу која га је довела до потпуне слободе и независности. Узајамне симпатије између наших народа из тешких дана рата сваки даном се међусобним упознавањем продубљују, чему ће умногоступно допринети и превод ових Мао Це Тунгових дела код нас.

Под личном редакцијом аутора, који је у ово своје ново издање унео потребне допуне као и неке новонађене радове који су за време Револуције и Антијапанског рата били затурени, дела су издата на кинеском језику у 4 књиге. „Војно дело“ их је превело са руског језика и издаје у две књиге серије *класика*, од којих је прва књига недавно изишла из штампе, а друга је у припреми.

Дела говоре о Кинеској револуцији и рату против Јапана. Она претстављају збирку Мао Це Тунгових научних радова и реферата који су хронолошки сређени у складу са пет периода историје Комунистичке партије Кине (КПК) и показују дуги и тешки пут Кинеске револуције и борбе против јапанских завојевача под вођством КПК. Прва књига захвата радове из периода I револуционарног грађанског рата (од 1924—1927), затим периода II револуционарног грађанског рата (од 1927—1936) и првог дела рата против јапанских завојевача, док друга књига захвата наставак радова из рата против Јапана (1937—1945) и радове из III револуционарног грађанског рата (од 1945—1949) као и послератног периода Народне Републике Кине.

*Период I грађанског рата* почиње чланком *О класама кинеског друштва* (из марта 1926) у коме је Мао Це Тунг указао на скретања која су у то време постојала у Партији. Присталице десног опортунизма, са Чен Ту Сиуом на челу, хтеле су да сарађују само са Куоминтангом, али не и са сељаштвом. Присталице левог опортунизма, чији је претставник био Чанг Куо Тао, такође су занемаривале сељаштво. И једни и други су осећали недовољност расположивих снага за извођење револуције, али нису знали где да нађу погодног савезника. Међутим, Мао Це Тунг је указао на то „да је најмасовнији и највернији савезник кинеског пролетаријата — сељаштво“. Он је тиме решио једно од основних питања Кинеске револуције. Зато је на почетку чланка истакао да је основни узрок што су кинески револуционарни ратови у прошлости остали без резултата био у неумешности

да се окупе „прави пријатељи, како би нанели удар правим непријатељима“.

Сем тога, Мао Це Тунг је предвидео да ће у тренутку полета револуције доћи до расцепа у редовима националне буржоазије и да ће њено десно крило отићи у империјалистички табор, што се и потврдило 1927 године.

О доприносу сељаштва револуционарној борби често је било неслагања и у самој КПК. Мао Це Тунг је одлучно устао против напада на ову борбу па је лично отишао на терен (у Хунанску област), где је тридесет и два дана проучавао ово питање и о томе поднео реферат, објашњавајући како треба на њега гледати. Међутим, десни опортунисти у Партији, на челу са Чен Ту Сиуом, упорно су остали при свом погрешном ставу. Они се нису усудили да помогну сељаштво из страха од куоминтаншке реакције, па су више волели да угоде Куоминтангу, и по цену одбијања од себе свог природног савезника. На тај начин су довели „радничку класу и Комунистичку партију у положај изолације“. Ова грешка је убрзо омогућила Куоминтангу да искористи слабост Комунистичке партије и изврши издају свога народа започињући 1927 године противнародни рат.

Мао Це Тунг је устајао и против људи који су осуђивали сељачке савезе говорећи да су они починили многа зла. Напротив, он је тврдио да је удар сељаштва по својим експлоататорима право револуционарно дело и да ту нема ничег што заслужује осуду. Сељаци су врло много учинили; тековине њихове борбе Мао Це Тунг је јако ценио и овако их је резимирао: организовање сељачких савеза, политички и економски удар по земљопоседницима, збацивање феудалне власти земљопоседничких деспота и кулака (тухаоа и лешена); ликвидирање земљопоседничких оружаних снага и стварање сељачких; обарање власти окружних начелника; рушење власти храмова, старешине рода и мужа; ширење политичке агитације; ликвидирање бандитизма, покрет за културу, израда путева и др.

*Период II грађанског рата* обележен је радом „Зашто у Кини може да постоји црвена власт“, од 5 октобра 1928. Овде је Мао Це Тунг детаљно објаснио узроке настајања и могућност постојања црвене власти у Кини, при чему је нагласио да трајно постојање црвене власти у једном или неколико мањих рејона, окружених са свих страна територијом под белом влашћу, претставља појаву невиђену у светској историји. Црвена власт је могла да се одржи благодарећи у првом реду снажном полету широких маса радника, сељака и војника, који се испојио још у 1926/27 години за време буржоаско-демократске револуције, као и благодарећи стварању револуционарних и војних база у тим рејонима.

Реферат о „Борби на Чингкангшану“, који је Мао Це Тунг поднео ЦК КПК 25 новембра 1928, заслужује посебну пажњу јер се у њему, поред обраде карактера Револуције, разматрају и чисто војна питања. Борба је већ почела добијати праве војне облике, а то је налагало да се приступи војном организовању маса. Мао Це Тунг каже

да је питање: како да се одбије непријатељ, како да се ратује, постало основно питање свакодневног живота кинеског народа. Стварање и одржавање револуционарних база захтевало је постојање оружаних снага, јер где њих нема или има недовољно, или где се у борби са непријатељем примењује погрешна тактика, тамо непријатељ лако заузима територију итд. Зато се приступило стварању Црвене армије.

Децембра 1929 године Мао Це Тунг пише чланак о „Искоренивању погрешних погледа у Партији“, који је уствари резолуција IX партиске конференције 4 корпуса кинеске Црвене армије. У чланку се потсећа да је Црвена армија Кине рођена у Нанчаншком устанку, 1 августа 1927, и он целокупан рад на изградњи кинеске Црвене армије поставља на марксистичко-лењинистичку основу. Ту су обрађена питања војне психологије, ултрадемократизма, погледи који се косе са принципима партије, погрешне тенденције ка апсолутној једнакости, субјективизам, индивидуализам, самовоља и остаца пучизма.

У писму „Из искре може да букне пожар“, од 5 јануара 1930, видимо како је Мао Це Тунг критиковао извесна песимистичка расположења којих је тада било у Партији. „Неки наши другови комунисти не оцењују још сасвим правилно данашњу ситуацију и не схватају сасвим правилно линију нашег рада која из те ситуације проистиче. Они верују да ће неминовно настати плима револуције, али не верују да она може доћи брзо, итд.“

Реферат о нужности обраћања веће пажње на привреду Мао Це Тунг је поднео 20 августа 1933 на саветовању претставника из 17 округа провинције Кјангсија. У њему су констатоване разне слабости на терену и изнете мере које треба предузети да се побољша стање привреде, као: мобилисање народних маса, одбацавање бирократских метода, стварање многобројних руководећих кадрова, подизање производне активности сељака и др.

*Рат против јапанских завојевача.* Од Мао Це Тунгових радова из овог периода нарочиту пажњу заслужује *Тактика борбе против јапанског империјализма* коју је написао децембра 1935. У овом реферату Мао Це Тунг је разрадио могућности и значај стварања новог Јединственог фронта са националном буржоазијом у условима отпора против Јапана; истакао одлучујућу улогу КПК и Црвене армије у том фронту; дао карактер дуготрајне Кинеске револуције са апелом да се извуку поуке из догађаја 1927 када је десни опортунизам Чен Ту Сиуа био довео револуцију до пораза, итд.

Децембра 1936 године, када је држао курс у Академији Црвене армије у Северном Шенсију, Мао Це Тунг је обрадио *Стратегиска питања револуционарног рата у Кини*. Ова његова значајна студија, која је позната широм целог света, састоји се из пет поглавља. Студија садржи резултате велике борбе о војним питањима која се водила у Партији између две линије за време Другог грађанског рата (1927 — 1936). Мао Це Тунг је нарочито указао на то да закони рата подлежу развiku као и да се за вођење револуционарног рата у Кини морају проучити општи закони рата, затим општи закони револуционарног

рата и најзад, посебно, закони револуционарног рата у Кини. Он по том указује на погрешна схватања о коришћењу ратних искустава према којима неки желе да подешавају своја дејства, што би одвело на то да се „стопала подешавају према ципелама“ уместо да буде обратно. Мао Це Тунг устаје против мишљења да је искуство Северног похода (1926/27) у погледу налета на велике градове, какви су извођени за време овог похода, важније од свега и да га треба подржавати. Он је доказивао да уместо механичког копирања треба користити само она искуства која се заиста могу користити у савременим и конкретним ситуацијама, јер се закони рата мењају према времену, месту и карактеру рата. Крајњи циљ рата треба да буде жеља за уништењем свих ратова и у томе је разлика између схватања комуниста и претставника свих експлоататорских класа.

Он даље каже: „Учење није лака ствар, а примена знања у пракси још је тежа. Кад се говори о војним знањима у учионици, у књигама, онда код многих све то иде без грешке, али кад почне рат, онда тек једни побеђују, а други доживљавају поразе“.

Или ... „Учити из књига је једна врста учења; практично примењивање наученог јесте друга врста учења, и то још важнија. Учити ратовати у току рата — то је наш главни метод.“

Мао Це Тунг нарочито настоји да се правилно схвати суштина револуционарног рата у Кини, која је у томе да је Кина велика полуколонијална земља, која је била већ преживела прву етапу револуције и која се у политичком и економском погледу развијала неравномерно; затим да је непријатељ био врло јак, а Црвена армија врло слаба. Ове особености наметале су посебну тактику и стратегију, које нису могле имати никакве везе са старим уобичајеним методима рата. Међутим, због несхватања овог примењивани су баш стари методи који нису одговарали конкретним условима револуционарног рата у Кини, па је то доводило кинеску Црвену армију до великих пораза. С друге стране, Мао Це Тунг указује и на то да ни непријатељ није схватио да против Црвене армије мора применити „другу стратегију и другу тактику“, које су морале бити различите од старих метода рата. Последице су се осетиле нарочито 1933 године када је непријатељ у четвртој „походу“ претрпео велике поразе.

У августу 1937 Мао Це Тунг је написао филозофску расправу „О противречностима“ коју је одржао као предавање на Антијапанском војно-политичком универзитету у Јенану. Циљ овог рада је био „отстрањивање озбиљних грешака догматске природе, које су постојале тада у Партији“. У предавању су размотрена питања два погледа на свет, универзалност и специфичност противречности, идентитет, антагонизам и др.

Међу осталим радовима из овог дела књиге прво место заузима чланак о „Политичкој линији и перспективама борбе против наступања Јапана“, написан 23 јула 1937. Када је 7 јула 1937 отпочео јапански напад на Кину, Чанг Кај Шек је оклевао са објавом рата, иако је кинески народ једнодушно захтевао хитно пружање отпора. Он је

тек после десет дана објавио почетак рата, али ни даље није прекидао са покушајима да се тајно споразумева са Јапанцима, а осим тога, он је за све време рата водио реакционарну политику пасивног отпора према Јапану, а активне борбе против комуниста и народа. Зато је у овом чланку Мао Це Тунг обрадио две линије борбе — линију КПК и линију Куоминтанга на челу са Чанг Кај Шеком. Од осталих радова из 1938 године нарочито пажњу заслужују: *Питања стратегије партизанског рата, О дуготрајном рату и Рат и питања стратегије.*

У почетку рата било је много људи у Партији и ван ње који нису увиђали стратегиску улогу и важност партизанског рата, већ су сву наду полагали само на дејства регуларне војске, а то је значило на дејства реакционарне куоминтаншке војске. Мао Це Тунг је осудио овакво мишљење и указао на прави пут, тј. потребу развијања партизанског рата против јапанских завојевача. Резултат оваквог става јесте моћна милионска армија која се развила из прослављене 8-ме и Нове 4-те армије, које су 1937 године укупно имале једва 40.000 бораца.

Мао Це Тунг се исто тако супротставио мишљењу о неизбежном поробљавању Кине, као и мишљењу о брзој победи јер је, по његовом тврђењу, победа могла доћи, у постојећим условима, само кроз један дуготрајан рат, што се и потврдило.

\*

Читањем Мао Це Тунгових дела наш читалац ће сагледати главне етапе Кинеске револуције, а то значи и етапе развоја Комунистичке партије Кине. Основана јула 1921 у Шангају, КПК је имала свега 2.000 чланова, док је 1945 године нарасла на 1,210.000, а крајем 1956 године бројала је 10,730.000 чланова. Од почетка Првог револуционарног грађанског рата (јануара 1924) па надаље Комунистичка партија Кине била је иницијатор и главни руководилац Револуције; она је створила Јединствени револуционарни фронт и руководила милионским масама кинеског народа, као и победоносном Црвеном армијом. Она је после 25 година непрекидне борбе, многобројних похода и контрапохода, успона и падова, плима и осека, дочекала 1 октобар 1949, дан оснивања и прогласа Народне Републике Кине, који је дошао као резултат опште победе велике Кинеске револуције.\*)

\*) При превођењу и редиговању Мао Це Тунгових дела нарочите тешкоће је задавала транскрипција кинеских и других источноазиских имена и географских назива. Ово утолико више што многи називи потичу из доба колонизирања Далеког Истока а сада су замењени својим националним називима. Сем тога, код нас су убичајени називи према западној литератури, а они се разликују од усвојених назива у руском језику. Зато, да би се читаоцу олакшало сналажење, на крају књиге је дат списак свих важнијих имена и географских назива са изговором на српскохрватском језику и одговарајућом транскрипцијом на руском и енглеском језику. Поред тога, Редакција је израдила и уз наше издање приложила посебну карту Народне Републике Кине захватајући и делове суседних земаља, са нарочито истакнутим границама провинција Кине, које се у књизи често помињу. Поред објашњења, која су постојала у руском издању, дати су потребни подаци о историским догађајима, личностима и географским називима.